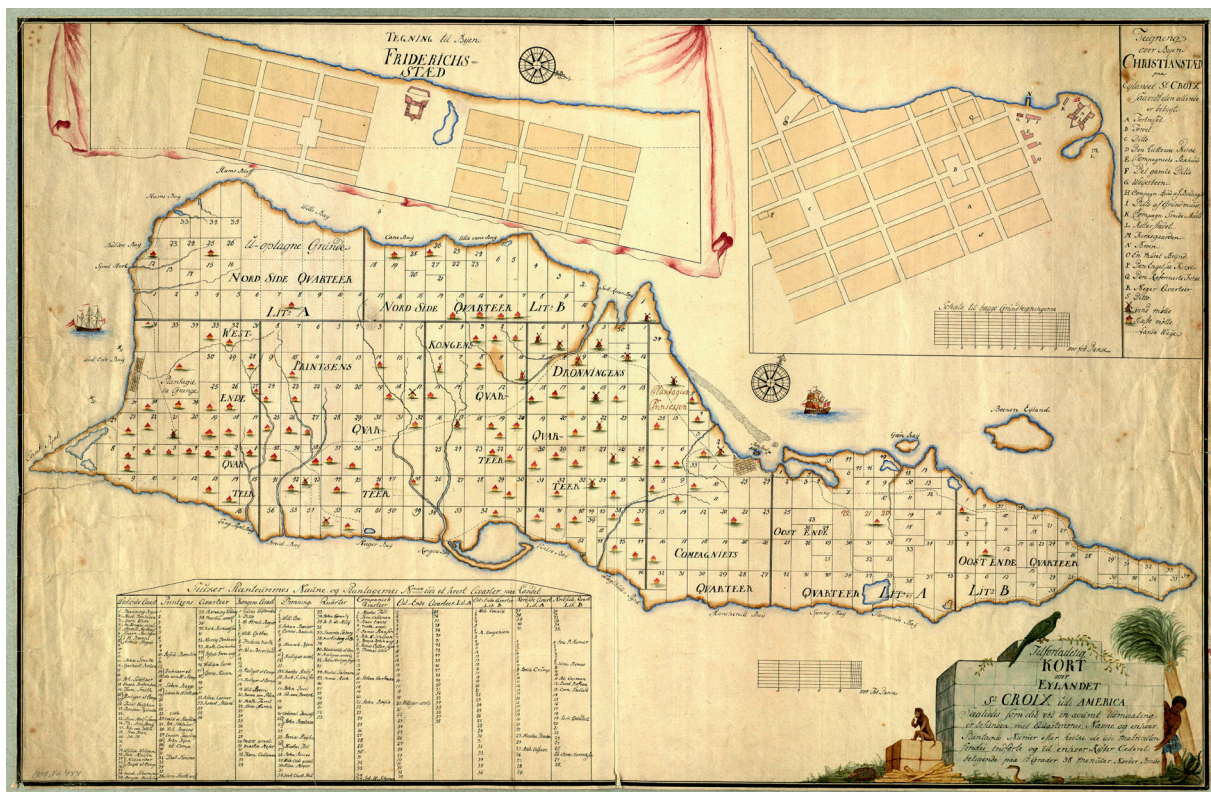

Jens Michelsen Becks kort over St. Croix, tegnet ca. 1754 og revideret cirka 1766. Foto: Ulla Lunn

Min vestindiske arv

Af Ulla Lunn, arkitekt MAA

Den vestindiske forbindelse

Jeg havde set hans portræt så mange gange; hvor det hænger over trappen på Knabstrup, og læst på „læsevejledningen“ til anegalleriet, at det var Plantagejer Jens Michelsen Beck. Det var som at møde en person i en forkert sammenhæng; jeg forbandt ikke én af mine aner med mit engagement i bygnings- og landskabskulturen på St. Croix. Men efter 8 besøg på St. Croix gik det op for mig, at Jens Michelsen Beck var korttegneren og byplanlæggeren, der færdiggjorde det store kort over St. Croix i 1754 i forbindelse med kronens overtagelse af kolonien fra Vestindisk Guineisk Kompagni. Det var ham, der havde udlagt byplanen for den lille by Frederiksted, hvor jeg havde været så mange gange og arbejdet på at uddanne murere, der kunne restaurere Fort Frederik. Det fort som stod færdigt i 1760 og bærer Frederik d.5's monogram på facaden, og som i dag er et museum. At komme til det tidligere Dansk Vestindien, der nu er US Virgin Islands, er en stor oplevelse; og er man interesseret i arkitektur, vil man blive fuldstændig overvældet. Jeg oplevede landskaberne, plantagerne, byerne, skolerne, kirkerne og forterne

og så, hvad der skal til for at bevare dette enestående samlede, fysiske udsagn om kolonitiden.

I Vestindien oplevede jeg et enormt behov for at forstå historien som baggrund for overhovedet at kunne bevare dens fysiske vidnesbyrd, i form af husene og landskaberne. Desuden fandt jeg snart, blandt de 100.000 indbyggere, de lokale personer, som arbejder med disse problemstillinger, og som i dag er mine gode venner.

Et projekt til at uddanne håndværkere var det første skridt, tænkte jeg. Derefter skulle formidling og kulturudveksling føjes til, og dernæst egentlig restaurering af for eksempel forter, skoler og kirker. Et pilotprojekt, hvor unge vestindere og unge danske murerlærlinge arbejdede sammen, var det første, jeg fik sat i gang. VIDA-programmet, som initiativet hed, viste et stort behov for at få uddannet unge håndværkere, men også vanskelighederne indenfor det amerikanske uddannelsessystem. Pilotprojektet stoppede i 2006. I 2010 kom jeg igennem med et større formidlingsprojekt, som sigter mod at fortælle den tidlige kolonihistorie. Det har nu resulteret i hjemmesiden www.denvestindiskearv.dk. I 2011

åbnede så udstillingen „Dansk Vestiniden – en koloni bliver til“.¹ Vi har koncentreret vores fortælling om koloniens første 150 år, fra 1670 til 1820. De år, hvor „pengemaskinen“ kom til at fungere, hvor slaveriet blev sat i system, og hvor landskabsstruktur, infrastruktur, plantager og byer blev bygget. Udstillingen kommer dermed ikke ind på tiden fra Napoleonskrigen, slavernes frihedskamp og emancipation og salget af øerne i 1917.

Forfædre

Mine samarbejdspartnere i Vestindien har spurgt mig mange gange; „Hvorfor gør du det her?“, og jeg har kun kunnet svare „Fordi jeg elsker gamle huse!“. Men efterhånden blev den forklaring udfordret, og jeg kunne se, at jeg jo som arkitekt er uddannet i en humanistisk tradition og en tradition for at skabe bedre forhold for befolkningen; bedre boliger, bedre skoler, eller hvad arkitektens opgave nu har gået ud på i en given situation. Og jeg kan samtidig stadig føle empati for de mennesker og grupper, der har været undertrykt eller udnyttet. Afro-caribiernes historie og de huse, de har bygget for europæerne og for sukkerproduktionen, ligger mig derfor ikke fjernt. Sidst, men ikke mindst, har jeg altid arbejdet med at formidle arkitektur og historie.

Da jeg fandt min familiemæssige forbindelse til Vestindien, i form af Jens Michelsen Beck - min 4 gange tip-oldefar - blev det en anden sag; nu er jeg ikke bare en ivrig arkitekt fra Danmark; nu er vi „i familie“. Mine venner i Vestindien sagde, at der er

en højere mening med, at netop jeg involverer mig. De mener, at de selv er båret af deres forfædre, og de lever med deres forfædres historie og ånd på en meget mere direkte måde, end vi gør. Derfor er det også så betydeligt for dem at finde navnet og bopælen på en forfader eller formoder. Sådanne oplysninger kan for eksempel være en mand med det afrikanske navn *Kudjo*, der ankom på et bestemt slaveskib et bestemt år, blev solgt til en bestemt hvid mand og arbejdede i hans plantage, blev døbt i Brødremenighedens kirke og for eksempel fik det kristne navn Martin, og døde så et bestemt år. At finde sine rødder på den måde er blevet noget nemmere i de senere år ved hjælp af digitalisering af slavelister og kirkebøger med mere og slægtsforskning er udbredt blandt afro-caribierene i US Virgin Islands i dag.

At kende sin historie er grundlaget for et folks, en nations og for ens egen identitet. Men når historien skal findes helt fra bunden og består af slaveri og undertrykkelse, så er det ikke blot svært at finde den frem, men det er også en vanskelig erkendelsesproces at forlige sig med den historie, som i de allerfleste tilfælde begynder og slutter i sukkermarkens uendeligt hårde arbejde. Der har vi danskere det nemmere, for at finde vores forfædre er ikke ligeså vanskeligt. Spørgsmålet er, om vi har svært ved at forlige os med dem og den historie, de repræsenterer. For mit eget vedkommende har jeg det med Jens Michelsen Beck som med mine gamle onkler; på den ene side havde de lune, var sjove at lytte til og tale med, men på den anden side var de rædselsfuldt konservative,

fordomsfulde og „bondesnu“. Jeg ville gerne have, at han bare viste lidt forståelse for afro-caribiernes situation og slavernes livsvilkår, men jeg finder det ikke. Jeg får i stedet en erkendelse af, at Jens Michelsen Beck gjorde som mange andre i hans samtid, som igen gjorde som deres rollemodeller i de højere samfundslag i adel og kongehus. De investerede, de satsede, de var målrettede, de tjente store penge og fik rang og levemåde derefter. Det var den florissante periode for Danmark.

Historien fortælles gennem personen

I formidlingsprojektet har det været en vigtig vinke- l at koble stedet; plantagen, fortet, byen, med de afro-caribi- ere, der byggede og arbejdede dér. Så der- for har vi været rundt om personer ejet af kompagniet, ejet af kongen, ejet af J.L. Carstens eller P.L. Oxholm, ejet af Brødremenigheden eller ejet af Jens Michelsen Beck! Personernes navne fremgår af slave- lister, der er udarbejdet jævnlgt af hensyn til skatte- betalingen. Men der er mange andre kilder at trække på, for eksempel dåbslister fra Brødremenighedens og andre menigheder. Afro caribiernes navne består ofte af mere end ét navn med skråstreg mellem. For eksempel er Assante/Sandtje/Petrus sammensat af hans afrikanske navn, det navn han blev tildelt af sin ejer og endelig det navn, han fik ved dåb.

Historien om Beck har ført mig vidt omkring og langt ind i det univers, som bestod af plantagedrift og slaver, sukker og rom, penge og ambition. Det, som var elementerne i Danmarks-Norges ekspansions-

politik og tropekolonierne. Men min familiemæssige relation til Beck førte mig også dybere ind i slægts- forskningens univers og magi. Slægtsforskning giver et særligt „drive“ til historiefortællingen. At finde personer i fortiden, som man haler ud i dagens lys, så de igen får en identitet i vores bevidsthed, invol- verer vores identifikation og empati, og dermed kan vi bedre forstå det historiske univers.

Jeg fandt snart nogle korte biografiske tekster om Beck og fik også kontakt til familien Becks slægts- forsker par excellence, civilingeniør Poul Beck Jør- gensen i Vejle. Poul har gjort et stort arbejde med at kortlægge Jens Michelsens Becks liv og færden, væ- ret i alle arkiver og endog fået transskriberet brevene i Beck's privatarkiv i Rigsarkivet. Brevene, som var skrevet med gotisk håndskrift, er overvejende mel- lem Beck og hans ven Adam Søbøtke, der førte tilsyn med plantagen på St. Croix. Det er en lille guldgrube af en primær kilde af oplysninger om plantagedrift og økonomi fra sidste halvdel af 1700-tallet, men også en kilde til tidens tankesæt.

Jens Michelsen Beck er en typisk figur i midten af 1700-tallet; et eksempel på det opkommende bor- gerskab. Et eksempel på, hvordan kolonierne var et springbræt for den lille mand ind i et højere socialt lag. Han var søn af en snedker og blev født i Svend- borg i 1721. Han blev forældreløs, da han var 13 år, men hvad der skete med ham i de følgende år vides ikke. Han har nu nok fået en god skoleuddannelse, for som 21-årig tog han til St. Thomas for at arbejde for Vestindisk Guineisk Kompagni. Efter et år på St.

Jens Michelsen Beck. Kopier af malerierne findes på Knabstrup Hovedgaard. Foto: Ulla Lunn

Thomas blev han overført til St. Croix, som var under udbygning og udstykning. Han forblev i Vestindien i 12 år.

Koloniseringen af St. Croix

Vestindisk Guineisk Kompagni var et selskab, der havde monopol på slavehandel og sukkerhandel indenfor det danske territorium. Kompagniet var støt-

tet af den enevældige konge, og den kongelige flåde støttede handelsskibene med konvojsejlds. I 1733 udvidede kompagniet aktiviteterne ved at købe St. Croix af Frankrig for at systematisere og udvide sukkerproduktionen, som øen var særligt velegnet til. I de første år efter 1733 gik det imidlertid meget langsomt med udbygningen.

I byen Christiansted var der kun få huse udover kompagniets egne, og de var for de flestes vedkommende beliggende lige rundt om fortet og var opbygget på resterne af bygninger fra den franske tid. Det var svært at få europæerne til at rejse over for at kolonisere øerne i det hele taget, og derfor var der, modsat i Danmark, religionsfrihed. Dermed var der plads til både franske huguenotter og sefardiske jøder, hollandske reformerte og en hel del skotter, briter og irere. Danskerne var altid i mindretal. Men kongehus, adel og borgere fra den Dansk-Norske helstat havde investeret i kompagniet, og her var det netop danske, norske og slesvig-holstenske personer, der regerede.

Således var guvernøren på St. Croix i de år Frederik Moth, som var nevø til Christian 5's elskerinde Sophie Amalie Moth. Og holsteneren v. Schopen var ham, der først tog St. Croix i besiddelse og lagde de store linjer for kompagniets egne plantager, for udstykning af øens plantagejorder og for planlægningen af øens to byer. Han lagde også retningslinjerne for byernes bebyggelse, og derved har de to byer en enestående og markant arkitektur med buengange langs gaderne. Samtidig med overtagelsen af St.

Croix var der et stort slaveoprør på St. Jan. Da det var nedkæmpet, var det planen at bygge et stærkt fort på St. Croix, som blandt andet kunne beskytte europæerne mod slaverne. Byggeriet af dette fort, Fort Christiansværn, blev fremskyndet og flere af oprørerne arbejdede på fortet i lænker. Der var mangel på slaver, og kompagniet havde problemer med at have monopol på både slave- og sukkerhandel og samtidig give nye kolonister vilkår, så de kunne få et udkomme. Priserne på jorden blev sat ned, og opmåling og udstykning blev fremskyndet. To landmålere og korttegnere blev engageret af kompagniet til at opmåle og udstykke øen. Det var Johan Cronenberg og Johan Jægersberg, der frem til 1747 arbejdede på dette projekt. De registrerede også, hvor mange der faktisk dyrkede sukker, og hvor mange der dyrkede bomuld eller andre afgrøder, og hvor der var skov. Og ikke mindst hvem, der ejede hvilke jorder.

De nåede ikke at opmåle den nordlige del af øen, før de stoppede og sendte kortet hjem til Danmark, hvor det havnede i Søkortarkivet og ikke fik den betydning, det burde have haft. Kompagniets styre og monopol var ved at have udlevet sig selv, og i 1750 blev A.G. Moltke præsident for kompagniet, og overtalte Frederik 5 til at overtage kolonien som kronkoloni. Det skete så i 1755, hvor kongen købte kompagniets aktiver og opløste kompagniet. Da Jens Michelsen Beck blev overført til St. Croix, fik han netop opgaven at tage fat, hvor Cronenberg og Jægersberg slap og forberede kronens overtagelse af kolonien. (Han var en habil matematiker og fysiker,

hvilket bevises, da han som ældre skriver videnskabelige artikler og er med i Videnskabernes Selskab). Med Becks indsats blev den nordlige del af St. Croix opmålt og den vestlige del endeligt udstykket. Ligesom byplanen for byen Frederiksted blev tegnet op. St. Croix blev opdelt og udstykket i plantager på 2000 x 3000 fod, hvilket svarer til 59 hektar. Disse meget frugtbare jorde kunne give stort udbytte, så værdien af en plantage i Vestindien var relativt højere end en herregård i Danmark. I alt 379 plantager blev stykket ud. Naturligvis var der en del plantageejere, der købte mere end én, og med tiden blev plantagerne også større ved sammenlægning. Øens østlige ende er ikke særligt frugtbar, og her var kun ganske få plantager blevet solgt. Men derimod var størstedelen af plantagerne midt på øen og i den vestlige ende blevet opkøbt på dette tidspunkt midt i 1700-tallet.

Michelsen Beck som landmåler

Kompagniets fortegnelse over slaver på dette tidspunkt opdeler slaverne i fag; tømrer-negere, murer-negere, smede- og landmåler-negere. Der er 11 landmåler negere oplistet; en del af dem i en periode på 11 år. Men i den periode Jens Michelsen Beck arbejder med kortlægningen, er der; Quamina/Domingo, Assante/Sandtje/Petrus, Assai, Adu/Titus, Akeny og Alexander. De har hugget vejen gennem regnskoven og holdt stadiet og målebåndet, så han har kunnet sætte skelpælene i et net af plantagejorder, så de blev ens i størrelsen. Det var uvejsomt og anstrengende, men det lykkedes dem at opmåle og indtegne nord-

Frederikssted på St. Croix og det frugtbare landskab på øens vestlige side. Foto: Ulla Lunn

siden af øen. Vi kan kun forestille os, hvordan de har klaret opgaven; Jens Michelsen Beck sammen med loyale, men bevæbnede slaver. Og senere beskriver Jens Michelsen Beck, at det var vanskeligt, men at han samtidig med denne opmåling og udstykning fik berøvet bortløbne slaver deres foretrukne gemmested. Stedet hedder stadig „Maroon Ridge“ for at løbe maroon er at stikke af fra slavetilværelsen og forsøge at overleve i naturen. Når Jens Michelsen

Beck udtaler sig om dette, er det i forbindelse med en undersøgelse af klager mod ham. Han blev beskyldt for at have sat skelpælene sådan, at den plantage han selv købte, blev større end de øvrige. Det fremgår sjovt nok ikke af hans eget kort. Hvad der derimod fremgår af hans eget kort fra 1754 er, at to kilder har sit udspring på Beck's Grove. Det har været meget klogt af ham at tage netop denne plantage, for uden vand ingen sukkerproduktion, og vand har

altid været den begrænsende faktor for sukkerdyrkingen. „More rain to Santa Cruz!“ var plantageejernes skål. Man kan købe nok så mange slaver til at arbejde, men uden vand går produktionen i stå. Store cisterner til regnvand blev bygget, men naturlige kilder var endnu bedre.

Becks reviderede kort er opdateret omkring 1766. Formodentlig af ham selv, da det er på originalen, at der er indtegnet antallet af møller, såvel vindmøller som heste- og studemøller.

I disse år af St. Croix' historie var det sådan, at man kunne købe en plantage af kompagniet, skove og udskibe mahogni, pokholt og farvetræ og dermed høste en højere pris end man havde betalt for plantagejorden. Derefter kunne man bare lade den ligge. Det var jo ikke særligt godt for fremdriften i sukkerproduktionen, som skulle skaffe omsætning i kompagniets forretning. Der var vanskeligheder med at drive slaveforterne i Vest Afrika og vanskeligheder med at få plantageejerne til at investere og producere sukker. Samtidig var sukkerpriserne stigende i hele den vestlige verden. Med overgangen til status som kronkoloni og opløsning af kompagniets monopol kom der rigtig gang i sukkereventyret. Det var en stor og dyr investering, der dog med tiden blev en god forretning for kronen, idet både skat på jord og slaver gav indtægter, og dertil store toldindtægter efterhånden, som sukkeret væltede ind i landet. Flensborg, Helsingør og især København blev rige på kolonialhandelen. I samme periode blev mellem 100.000 og 200.000 afrikanere kidnappet og købt og transpor-

teret til Vest Indien og solgt som slaver. De allerfleste arbejdede resten af deres liv i sukkerplantagerne.

Becks ejendomme og familie

På kortet tegnet af Cronenberg og Jægersberg fremgår det, at Jens Michelsen Beck ejede et godt stykke jord vest for Christiansted, hvor byens kirkegård siden blev anlagt. Foruden det havde han en ejendom i Christiansted, Kompagniets Gade, tæt ved fortet. I forbindelse med udstykningen af øens vestlige ende tog han altså selv en plantage, nr. 28 og kaldeteden Beck's Grove. Beck etablerede plantagen med en studemølle og produktionsanlæg til sukker og rom, samt et beboelseshus til forvalteren. Dernæst byggede slaverne en slavelandsby, indhegning til dyrene og et hospital. Becks Grove gav familien et udkomme at leve af helt frem til 1786, hvor han solgte plantagen for herefter at modtage afdrag på pantebrevet i mange år. Med parketskibene blev der sendt sukker og rom hjem til Beck, som han så kunne hente i Vestindisk Pakhus og sælge, når priserne var mest fordelagtige.

I 1766 var der 83 slaver. Beck solgte noget jord, han havde syd for Frederiksted, og skød pengene i plantagen i 1782, hvor Adam Søbøtke blev bestyrer. Adam Søbøtke var også plantageejers, og familien havde Øregaard i Hellerup. Beck instruerede ham i at købe unge negre, ikke at udpine jorden og at holde godt øje med skoven i naboskellet. (Hvilket referer til at det kunne være svært at vide, hvem der ejede hvilket træ oppe i regnskoven). Desuden instruerede

Ruinen af sukkerfabrikken på Becks Grove 2010. Foto: Ulla Lunnvestlige side.

han Søbøtke i at spare på omkostningerne og holde øje med forvalteren.

Ruinen af Becks Grove består i dag af resterne af en toetages fabriksbygning af marksten og teglsten ved vinduer og døre. Ruinen af et slavehospital og en dyreindhegning. En portsøjle markerer stadig indkørslen. Jeg har besøgt Becks Grove sammen med en afro-caribisk kvinde, som gennem slægtsforskning har fundet sin tip-oldemor som slave på Becks Grove. Det var et magisk besøg på Becks Grove for os begge. Vel hjemme igen blev Beck i 1758 gift med Louise Sophie Hagen, der var datter af en velhavende københavnsk apoteker. De boede nu i et hus i Gothersgade overfor Rosenborg. De fik otte børn, hvoraf de seks voksede op. Louise Sophie Hagen var en intelligent kvinde, der skrev både poesi og drama. Den kreds af borgere, som ægteparret var en del af, omfattede mange familier med tilknytning til oversøiske besiddelser. Således blev Louise Sophies bror gift med en søster til Adam Søbøtke. Ved deres otte børns dåb optræder i alt 23 navne som faddere. Af dem var i hvert fald Søbøtke, Schopen, Schuster, Fedder og Hesselberg personer, som han kendte fra sine år i Vestindien. For eksempel var Schopen den store bygmester, der har en del af æren for St. Croix' arkitektoniske særegne kvaliteter. Og Hesselberg var en norsk jurist, der var dommer i Christiansted og ansvarlig for den brutale rettergang efter det forpurrede slaveoprør i 1759. Men også Jacob Fortling, der grundlagde Kastrup Værk og tjente store penge på de forme af porcelæn, som sukkeret blev raffineret

*Jens Michelsen Becks hustru, Louise Sophie Hagen. Kopier af malerierne findes på Knapstrup Hovedgaard.
Foto: Ulla Lunn*

i – og blev til sukkertoppe. Endog Carsten Niebuhr kastede glans over vennekredsen.

Jens Michelsen Beck var formentlig på St. Croix nogle gange i de mellemliggende år. En gang også i 1774, hvor han var i Vestindien sammen med sin ældste søn Michael, som da var 10 år gammel, for naturligvis at opdrage ham til at overtage plantagen på længere sigt. Louise Sophie døde i 1777, og familien

Udsnit af maleri på Rosenborg; drengen Ernst Ludvig Andrea som var page hos prinsesse Louise af Hildburghausen

flyttede da til Kløckers Gaard ved Gentofte Sø, hvor plejehjemmet Salem ligger i dag. Der er kun en lindeallé i haven tilbage, der med nogen sandsynlighed har en alder, der rækker tilbage til Becks dage.

I 1784 rejste sønnen Michael til Vestindien, og Beck havde inden da mange overvejelser, om han skulle lade bygge et større beboelseshus til sønnen. Han skrev til Adam Søbøtker, om at han skulle lade et hus opsnøre som tømmerkonstruktion i Danmark og få det transporteret over, og om at der skulle anlægges en kalkovn? Nej, skriver Søbøtker tilbage, det kan ikke svare sig. Der er både tømmer og marksten på plantagen og kalk kan købes billigt. Michael interesserede sig imidlertid ikke meget for plantagedriften og befandt sig helst i byen. Han købte en slave, der hed Timm, som var skrædder. Mon han havde planer om at skabe en konfektionsforretning? Men en orkan ødelagde store værdier på Becks Grove i august 1785, og Michael døde i januar 1786. Herefter besluttede Beck sig for at sælge sin plantage.

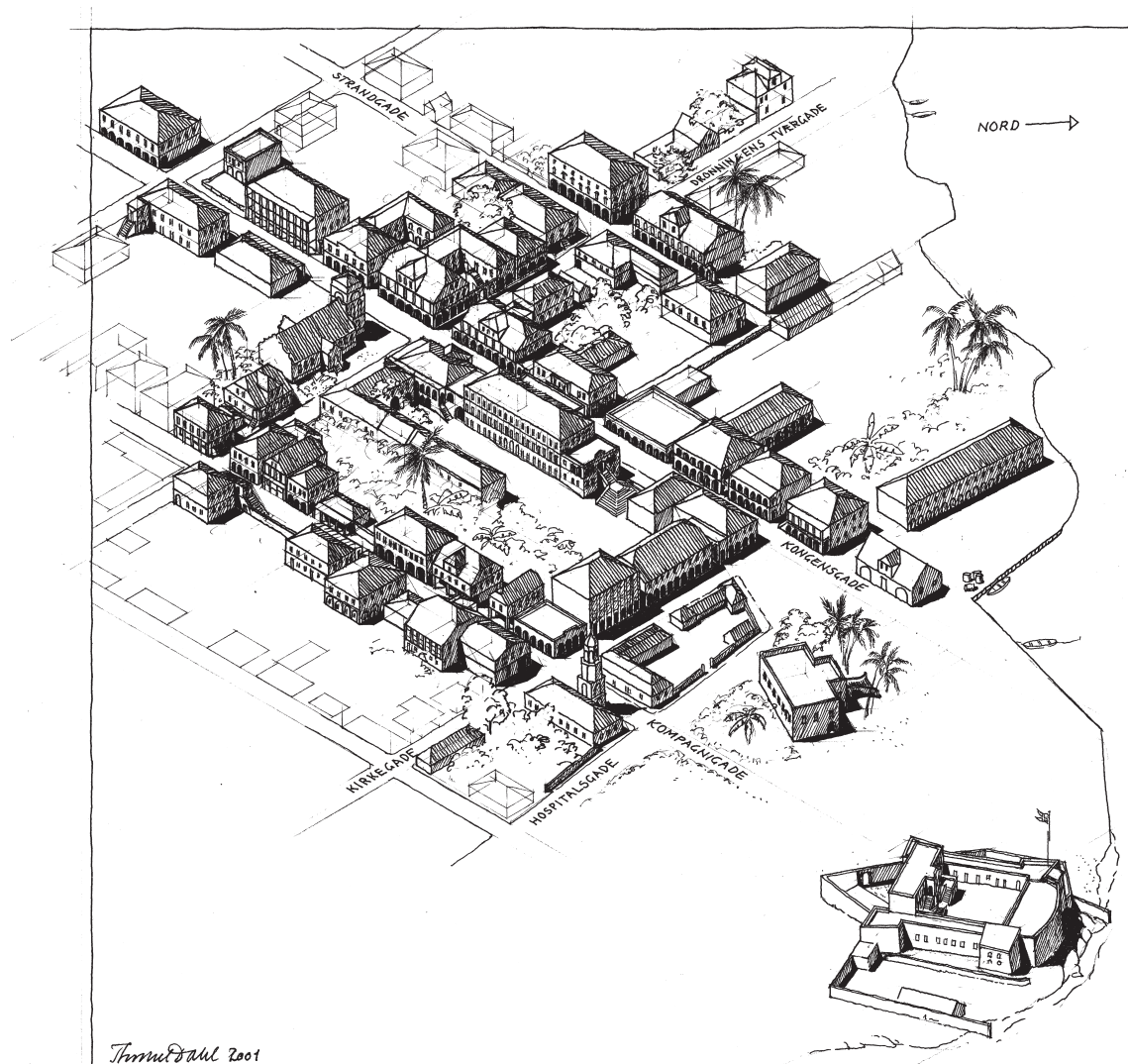
Coffi

Selvom Beck var 12 år i kolonien og havde et ejerskab til plantagen i 44 år, så er der ingen tegn på, at han har fået børn derovre. Det hører ellers mere til reglen end undtagelsen at europæiske mænd fik børn med afro-caribiske kvinder. Der er heller ingen tegn på, at sønnen Michael fik børn i det år, han var der, selvom det antydes, „at han ikke gør, hvad han bør gøre“. Men Beck fik alligevel en dreng opkaldt efter sig; Coffi/Jens. Søbøtker skrev i 1784, at han har fået

at vide, at Beck ville have en dreng taget ud af plantagen og sendt hjem til København. Til dette havde han valgt Coffi, som på det tidspunkt er mindreårig, måske 13 år, måske 15 år. Året efter skrev Beck, at nu sender han Coffi hjem igen, for han er blevet en „virtuos i gavtyvestreger“. Coffi havde, en dag hvor Beck var ude, taget nøglen til kælderen og tappet noget rom af en tønde. Han havde ikke lukket den ordentligt og næste morgen fandt Beck hele kælderen oversvømmet med hans fine, gamle rom. Coffi fik som straf otte dage i „hullet“ og blev nu sendt hjem for at passe mulæslerne igen– „hans forrige principaler“.

Beck gjorde, hvad både kongehus og adel gjorde; tog en sort page til at vise sin status som formuende, hvor rigdommen var skabt af besiddelser i kolonien. De unge drenge, der blev kidnappet til at være tjenere i Europa, føjer endnu en trist dimension til kolonihistorien.

Den mest berømte page er nok Moranti, som var Christian 7's legeskammerat. Han overværede Enevold Brandts overfald på kongen og vidnede imod ham. Brandt blev halshugget sammen med Struense. Moranti blev fjernet fra kongen og sat i Christians Plejehus, hvor han døde efter tre måneder. I vores research er drengen Ernst Ludvig Andrea dukket ud af glemslen. Han blev sammen med sin tvillingebror bortført fra kolonien som fire årig. De blev pager hos den danske prinsesse Louise af Hillburghausen, som var søster til Frederik 5. Tvillingerne kan have været født på plantagen Bethlehem, for den var i kongehusets eje i de år. Men drengene kom med prinses-

Christiansted med gaderne King Street, Company Street og Fortet. Isometri tegnet af arkitekt Thorkel Dahl, 2001. Foto: Ulla Lunn

sen til Sachsen, og her fik de undervisning i kristendom og blev døbt. Den ene dreng døde tidligt, den anden er med på maleriet af prinsessen, som hænger på Rosenborg. Han er så vidt vides den eneste afro-caribier, der er portrætteret, og som vi kender navnet på i danske samlinger og arkiver! Han hedder Ernst Ludvig Andrea.

Hvad der skete med Coffi, ved vi også. Jeg tænkte, at Coffi var en kæk dreng, og at de nok har fået sig et godt grin over hans skarnsstreger i København. Men turen over Atlanterhavet igen, igen, kunne tage livsmodet fra den kækkeste dreng. Vi har flere beskrivelser af tidlig død eller selvmord. Søbøtke skrev året efter drengens hjemkomst; „at Coffi/Jens er død“. Den besked siger os at Coffi, er blevet døbt Jens, ligesom sin ejer. Det siger os også, at Beck måske alligevel interesserede sig lidt for drengen, som altså så har været cirka 17 år, da han døde. Søbøtke skriver ikke, hvad han er død af. Imidlertid skriver Søbøtke nøgternt konstaterende, at det tab kunne have været Søbøtkes eget, for han havde overvejet at købe Coffi, da Beck solgte hele plantagen, med slaver og det hele. Sådan så man på slaver – som forretning, hvor der ikke var plads til følelser. Beck døde i 1791, 70 år gammel med podagra i leddene. Af hans seks børn blev de fem godt gift og fik mange efterkommere.

Fortrængning og viden.

Det var den florissante periode for danskerne og slaveriets periode for vestinderne. Det var der, Dan-

mark fik sit forspring, og Vestindien fik grundlagt sin armod. Det var gennem slaveriet, at verden grundlagde racismen, som vi stadig kæmper med, både i os selv og i verdenssamfundet. Danmark havde kolonien i 247 år og slaveriet som institution i 178 år. Vi tænker, at vi er fordomsfri demokrater, men vi har stadig haft demokratiet kortere tid, end vi havde slaveriet. Kolonitiden og slaveriet passede ikke ind i vores opfattelse af os selv som danskere, og derfor er denne historie blevet fortrængt. Vi vil hellere forstå os selv som et bondefolk, hvis rigdom kommer af den danske muld, af eksport af smør og bacon. Hellere dét end et folk, der har udnyttet det afrikanske kontinent, skabt en koloni af undertrykte og skabt sin egen formue gennem slavers hårde arbejde. Mange nægter at tro, at det var så slemt; at i relationen mellem mennesker kunne det ikke være så ondt og beregnende. At den enkelte plantageejer ikke ville slå sin egen slave ihjel. Men der er ikke noget, der tyder på, at der fandtes blidere former for slaveri. Så længe forholdet mellem to mennesker var så ulige, at den ene er herre over den andens liv og velfærd, så følger et tilsvarende menneskesyn og despekt med.

Vestinderne er mere bevidste om deres historie end danskerne er. Deres historie og kultur begynder ved en mere eller mindre ukendt oprindelse i Afrika. Deres historie fortsætter i kolonien med undertrykkelse og slaveri og for manges vedkommende, anonymitet. Og så bliver den skåret af en gang til, da Danmark sælger kolonien i 1917, inklusive de cirka 30.000 efterkommere af de afro-caribiske slaver til

Kimberley i lære som murer på Fort Frederik, 2006. Foto: Ulla Lunn

USA. Vestindernes arkivalier ligger i Danmark, og de få historiske genstande, vi har her i landet, har ikke rigtig danskernes interesse. Det er ikke mærkeligt, at vestinderne, i dag Virgin Islanders, gerne vil i dialog og samarbejde med Danmark.

Den arkitektur, som stadig findes på US Virgin Islands, er i allerhøjeste grad bevaringsværdig. I sammenhæng med historien om de mennesker, der byggede og levede dér, bliver denne kulturarv vores fælles. Om fem år, i 2017, har vi et jubilæum; 100 år

for øernes overgang fra dansk til amerikansk koloniherredømme. Jeg håber, at vestinderne har fået lidt mere af deres egen historie tilbage om fem år, så der bliver noget at fejre.

Noter

1. Udstillingen startede på Nationalmuseet i København april-oktober 2011. Dernæst Flensborg november 2011- februar 2012. Foråret 2012 kommer udstillingen til Gammel Estrup – Herregårdsmuseet.